

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1942-XX

Leto 59.

VSEBINA: Naročnikom! — Mlatilnica ne mlati čisto! — Nova izkustva v zdravljenju »utrujenosti« zemlje — Mnogostransko orodje za saditev in negovanje okopanin — Presajanje starih sadnih dreves — Cenitev sadnega drevja — Sokulture v vinogradu — Opozorilo — Kako konzerviramo vinogradno kolje? — Veza med obliko glave in sposobnosti za pitanje pri svinji — Vpliv škopljenja na izkorišcanju hrane — Dreteljčni in semen krompir — odlična beljakovinska krma — Petelin — glavar kurje družine — V rožah je zdravje — Nasveti za gospodinje — Nagradno tekmovanje za najboljše pridelovanje semenskega krompirja — Razpored dogonov živine — Občni zbori podružnic

Naročnikom!

To številko »Kmetovalca« smo poslali samo tistim naročnikom, ki so naročnino za leto 1942 že nakazali. Ponovno opozarjamo vse

stare naročnike, ki naročnine še niso obnovili, da to nemudoma store, da ne bo zastoja v dostavljanju lista. Uprava »Kmetovalca«.

Mlatilnica ne mlati čisto.

Med stroje, ki jih moramo sedaj v zimi temeljito pregledati, očistiti, namazati in če potrebno tudi popraviti, da ne bo sitnosti in zamude časa ob mlačvi, spada nedvomno mlatilnica. Česta napaka starih mlatilnic je, da ne mlatijo več čisto.

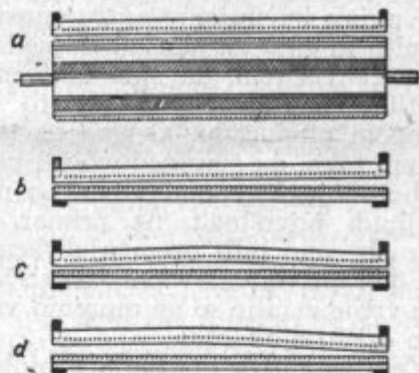
Če ostaja zrno v klasju je to znak, da položaj mlatilne letve na bobnu ni pravilno uravnan nasproti letvi na košu. Položaj uravnavamo z vijaki na vsaki strani koša. Brezhibno je to mogoče samo, če je boben točno centriran in so vse mla-

tilne letve popolnoma uporabne in ravne.

Slika kaže, kako je treba koš z vijaki uravnati za normalno žito. Boben od koša nima vedno iste razdalje. Ta razdalja med mlatilno letvo na bobnu in na košu naj bo pri vходу na vrhu okoli 25 mm, v sredini 12 mm, spodaj pri izhodu pa le 6 mm. Seveda so pri uporabi mogoče večje ali manjše razlike od tega pravila, kakršno je pač snopje (suho, mokro, jedro ali prazno zrno, itd.) Tako se bo morala včasih v sredini pustiti večja razdalja med bobnom in košem, ker bi nam sicer mlatilnica zrnje preveč lomila. Nasprotno pa bomo morali včasih srednjo razdaljo zmanjšati, če mlatilnica ne mlati čisto, ker je zrno zanikrno.

Toda s tem uravnavanjem koša z vijaki vedno ne dosežemo pravilne medsebojne lege. To je mogoče le tedaj, če je razdalja med mlatilno letvo na košu in bobnu po celi dolžini popolnoma enaka, kakor je razvidno s slike 2a. Pri uravnavanju z vijaki na košu se ne smemo zadovoljiti samo s tem, da je ta razdalja tik vijakov na obeh stra-

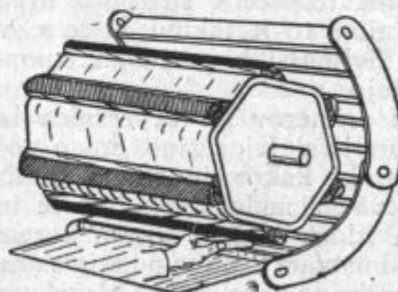
neh enaka. Mlatilne letve so lahko skrivljene, kakor to kaže slika 2c. To bomo ugotovili, če bomo razdaljo med letvami kontrolirali na celi dolžini s pripravno deščico, ka-

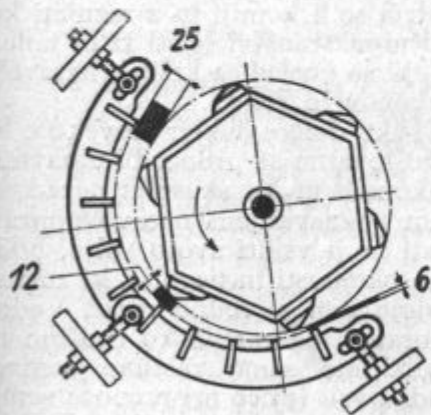
Sl. 3. Lega in izkrivljenost mlatilnih letvic.

kor je to s slike 3 razvidno. Skrivljeno letvo, če krivina ni prevelika, lahko potem z ostro pilo sami toliko opilimo, da bo razdalja po celi dolžini enaka.

Pri tem delu bomo najprej uravnali vse letve bobna na popolnoma ravno letvo koša. Ko smo letve

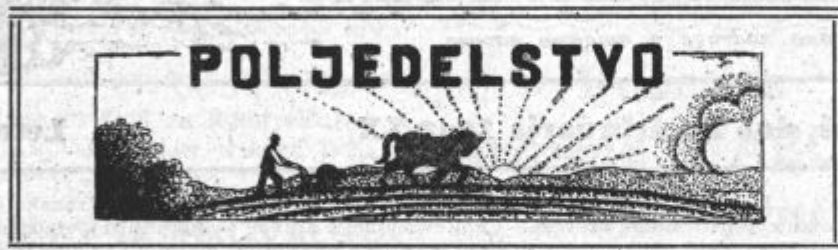
Sl. 3. Preizkus z deščico, ali je medsebojna lega mlatilnih letvic povsod enaka.

Sl. 1. Pravilna lega koša nasproti bobnu za normalno žito.

bobna izravnali, začnemo s popravilanjem ostalih letev na košu. Seveda se bomo lotili tega dela le, če smo ga res večji in če krivina ni prevelika. Napako, kakor jo kaže slika 2b, je lahko odstraniti z uravnavanjem koša na eni strani. Težji so primeri, ki jih kažeta sliki 2c in 2d, posebno če je krivina znatna.

Če koš stisnemo, nam bo mlatilnica ob straneh lomila zrnje, medtem ko tudi v sredini ne bo mlatila čisto. Priporočljivo je, da tako popravilo izvrši strokovnjak, je pa neogibno, ker žita nismo pridelali zato, da bi se z njim mastile miši, kure in vrabci. Žito spada v kaščo in ne v slamo in pleve.

Nova izkustva v zdravljenju „utrujenosti“ zemlje.

Če večkrat zaporedoma ali v prekratkih presledkih gojimo isto kulturno rastlino na istem polju, se prej ali slej pojavi zmanjšanje v rasti in tudi v donosu, kar se niti z gnojenjem s hlevskim gnojem niti z umetnimi gnojili ne dá popraviti. Ta pojav imenujemo »utrujenost« zemlje in smo ga skušali do sedaj preprečiti s tem, da smo kulturne rastline menjavali vsako leto v strogem plodoredu, ki smo ga sestavili tako, da smo zadovoljili potrebe svojega gospodarstva. Le na majhnih površinah, na primer v vrtovih, smo tudi premenjali zemljo, ker pri intenzivnem izkoriščanju vrtno zemlje se ne moremo vedno držati plodoreda.

Zelo zanimiva opažanja o bioloških znakih za »utrujenost« zemlje je objavil dr. Madaus. V znanstvenem svetu je znano, da izločajo rastline skozi korenine v zemljo razne snovi (toksine, grenčice, kisline itd.), ki napravijo vsrkavajočo zemljo trudno in nesposobno za pravilno rast dotične rastline. V divji naravi ne najdemo nikoli take »utrjene« zemlje, ker rastline ne rastejo samo v družbi enakovrstnih rastlin, temveč v sožitju z drugovrstnimi, to je takimi, ki se v svojih življenjskih potrebah izpopolnjujejo.

Iz primerov bo ta resnica lažje razumljiva. Kjer smo dolgo gojili oves, ki kakor je znano odlično uspeva na malo kislih tleh in tudi sam izloča kislino potom korenin, da si ustvari ugodne pogoje za rast, se kaj rade naselita kot plevel goruška in divja repica. Ti rastlini namreč uničujeta kislino, ki jo izloča

oves, ker če to ne bi storili, bi zemlja kmalu vsebovala toliko kisline, da bi bilo to za oves preveč in bi ta začel nazadovati v rasti in donosu. Te dve rastlini torej delujeta proti »utrujenosti« zemlje za oves. Iz tega tudi spoznamo, kakšen strog zakon za samopomoč vlada v naravi.

Človek, ki naravnih zakonov ne pozna ali jih ne upošteva, bo takšne zemlje neposredno pred dotičnim posevkom močno apnil, da uniči kisline in poslabša rastne pogoje za plevel (gorušico in repico) ter namesto, da s tem postopkom zemljo ozdravi, jo, nasprotno, šele napravi trudno za določeno vrsto rastlin. Apnenje pa ne bi škodilo, če bi ga izvršil pred deteljo, ker dokler bo na isti njivi zopet posejan oves, se bo v zemlji že nabralo toliko nove kisline, da bo oves imel pripravne rastne pogoje.

Vse naše kulturne rastline spremljajo takšne zemljo ozdravljajoče rastline. Rž spremlja divja mačuhica. Če posejemo seme mačuhice, bo seme prav redko izklilo; pač pa bo izklilo 100odstotno, če ga sejemo v rž, ker so se zaradi izločin rži poboljšali rastni pogoji za mačuhico. Na zemljah, ki so »utrjene« za pšenico ali črno detljo, se bo gotovo pojavila kamelica, da s svojim presnavljanjem ozdravi zemljo.

Takšnih spremljajočih rastlin ne smemo torej smatrati samo kot nadležen plevel, temveč kot zdravilno zelišče, kateremu je narava dodelila važno nalogo. Kjer smo dolgo časa sadili krompir ali kakšno drugo okapavino, se bo mnogoštevilno pojavilo pasje zelišče, ponekod ga

imenujejo tudi črlenka ali kozja potica (*solanum niger*), ki ima podobno listje in cvet kakor krompir, rodi pa črne jagode. Ta plevel se kaj rad pojavi v vrtovih, kjer se je krompir vsako leto sadil. Če hočemo krompir uspešno gojiti, moramo zemljo izmenjati. Najbolje je, če več let zaporedoma krompir kje drugje sadimo, ker četudi ta plevel »ozdravi« zemljo za krompir, vendar ne bomo nikoli mogli doseči zadovoljivih donosov na istem polju, dokler zemlja popolnoma ne ozdravi.

Razen znanih plevelov, ki so značilni za posamezne kulturne rastline, bomo v naravi vedno našli, da se določene rastline samo v družbi naselijo. Vsaka teh rastlin mora opraviti glede na svojo družino posebno nalogo. Pa tudi vsaka vrsta zemlje je naseljena z drugo družino. Toda če prepoznamo te družine, bomo med njihovimi člani vedno našli take rastline, ki proizvajajo ali čreslovino ali milnico ali grenčice in takšne, ki vsebujejo dosti eteričnih olj, ker so vse te snovi potrebne za zdravje zemlje in rastlin, ki oblikujejo družino.

Ko je je človek posegel v ta po naravi določeni red in izločil iz nje ga posamezne rastlinske vrste ter jih začel gojiti čiste, a grenke in neuzitne plevela zatirati, je odvezal zaporedoma posameznim rastlinskim vrstam njihovo naravno zaščito. Le tako si moremo razlagati ogromno številčno povečanje in večjo razširjenost raznih rastlinskih bolezni in škodljivcev. O vseh teh boleznih in škodljivcih naši predniki niso nič vedeli, ker se je njihov način proizvodnje kulturnih rastlin še v mnogem približeval naravnemu redu. Dandanes, ko nam primanjkuje zemlje in moramo na razpoložljivih površinah si vsak pridelek tako rekoč priboriti, smo zato prisiljeni zateči se h kemiji in z raznimi kemičnimi sredstvi lečiti tiste bolezni, ki so posledica kršitve naravnih zakonov in reda.

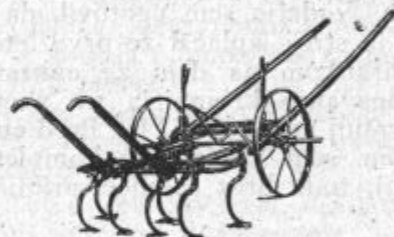
Tako dolgo, dokler človek ne bo upošteval in se prilagodil naravnim zakonom in bo skušal z nezadostnim poznavanjem naravo popravljati in ji vsiliti svojo voljo, bodo vse okolnosti in nevolje, ki zmanjšujejo donos, vedno večje. Vedeti moramo, da rastlinsko družino ne oblikujejo samo rastline, temveč tudi živali (ptice pri prenosu semen, žuželke pri opravljanju itd.). Narčna ureditev kmetijstva v zadnjem stoletju je uničila mnoge ple-

vele, žive meje, grmovja in neplodna zemljišča, kjer so našle ptice nekoč nemotena mesta za gnezdenje in vzgojo mladičev. Ptice so se izselile in narava postaja vedno bolj pusta. Nesmotrno izkoriščanje zemljišč brez zadostnega gnojenja, na drugi strani pa zopet nepravilna uporaba kislih umetnih gnojil sta povzročila, da naša zemlja v rodnosti ne pridobiva več, temveč v mnogih primerih nazaduje.

Kaj se učimo iz razmotrivanja dr. Madausa? Če hočemo, da naše zemlje ne bodo »utrujene«, moramo urediti plodored tako, da vsaki kulturni rastlini sledi druga, ki neugodni vpliv prve uničuje. V mnogih krajih, kjer se intenzivno goji sladkorna repa, so poljedelci s stra-

hom opazovali, kako rodnost zemlje peša. Šele ko so v plodored uvrstili tudi cikorijo, ki je znana, da proizvaja mnoge grenke snovi, je na mah prestala »utrujenost« zemlje in sladkorna repa je zopet donala obilne pridelke. Ravno tako koristno se je pokazala v žitorodnih krajih grenka lupina, če so sejali za zeleno gnojenje. Z njo so se donosi celo povečali, saj je lupina znana po svoji lastnosti, da zbira dušik iz zraka in bogati z njim zemljo. Pri sestavi plodoreda ne smemo razdelitve posevkov napraviti le po tem, da zadovoljimo samo svoje lastne potrebe, temveč moramo upoštevati tudi pravilno sožitje posevkov, da nam zemlja ne bo postala »utrujena«.

saj se z njim zlahka oskrbuje 6 ha okapavin (krompirja, koruze, pese itd.) skozi vse leto. Prednost stroja je v tem, da na njem lahko poljubno reguliramo razdalje in ga z lahkoto krmarimo. Točnejše delo izvrši tudi zato, ker so vsi noži in osipači nove, izpopolnjene oblike. Na dosedanem orodju so morali biti noži in osipači stare oblike, sicer orodja sploh ne bi mogli uporabljati in kr-

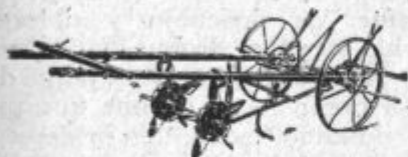
Orodje št. 4 za okapanje

Mnogostransko orodje za saditev in negovanje okapavin.

Agnič, Srebrniče

Težnja, da se olajša in spopolni obdelovanje zemlje ter se istočasno prihrani na delovni sili, je posebno v Nemčiji napotila industrijo kmetijskih strojev k izboljševanju njihovih izdelkov. Pri tem so bili doseženi prav lepi in upoštevanja vredni uspehi.

Izmed novih kmetijskih strojev zasluži za naše razmere zdaleka največjo pozornost »priprava za različna dela« (Vielfachgerät). Nekatero tovarno so ji dale še svoja fabrična imena, Slovenci pa bomo morali zanjo najti še primeren naziv.

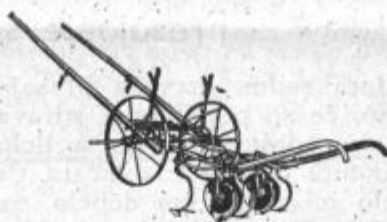

Orodje št. 1 za jamčanje.

Za obdelovanje zemlje smo bili navajeni uporabljati plug in brano, v zadnjih desetletjih tudi različne okopalnike, osipalnice, planete itd. Posebno z zadnjimi se je pri negovanju posevkov prihranilo precej časa. Toda ker niso imeli nikjer trdne opore in so zato le preveč plavali v zraku, jih je bilo voditi res prava umetnost. Delo z njimi je bilo bolj približno, za pedenj bližje ali bolj oddaljeno od negovane rastline. Škoda na pokvarjenih sadiikah in koreninah mnogokrat ni bila majhna. Nikoli z njimi delo še ni bilo dokončno opravljeno, tem-

popravljeni z mnogo ročnega dela. več so se morali nedostatki vedno

Novo mnogostransko orodje je grajeno tako, da se izognemo vsem opisanim nedostatom, odnosno se

Orodje št. 2 za pokrivanje semenskih gomoljev.

ti zmanjšajo na najnižjo mero. Mnogostransko orodje za obdelovanje krompirja je na primer zelo posrečena kombinacija za napravo jamic pri saditvi, okopalnika, osipalnika in planeta. K orodju se lahko dokupi tudi priprava za setev žita, 120 cm široka, za 7 vrst, ki za potrebe našega srednjega in manjšega kmeta popolnoma zadošča ter

Orodje št. 3 za prvo ogrtanje.

mu nudi vse prednosti setve s strojem. S stroji se lahko okopavajo 2, 3 ali 4 vrste okapavine naenkrat, ker se izdelujejo v raznih velikostih. Že za naše pojme velikega posestnika zadostuje dvovrsten stroj.

mariti. Izmenjava nožev in sploh preureditev stroja se lahko izvrši v nekaj minutah, brez ključev in ne da bi se mogli izgubiti kakšni vijaki ali drugi deli. Če torej upoštevamo mnogostransko uporabljivost, so te vrste strojev svojega denarja vredni in se tudi na malih kmetijah izplačajo.

Jaz sem uporabljal ta stroj predvsem za krompir in trdim, da sem z njim dosegel popoln prevrat v dosedanjem načinu saditve in obdelave krompirja. Če sem poprej sadil krompir v jarke ali za vsako drugo brazdo, se je razlikovala razdalja med vrstami in v vrsti med rastlinami za pedenj več ali manj. Novi stroj odgrne jamice za sajenje do centimetra točno na obe strani in s tem omogoči točno vse naslednje delo. Delo se s tem kakovostno izboljša, kar se močno

Orodje št. 5 za drugo in tretje ogrtanje.

pozna na večji množini pridelka. Vsled takšne popolnosti dela s strojem postane vsako popravljanje z roko skoraj nepotrebno in je vse ročno delo, izvzemši pri saditvi in spravljaju, odveč in prihranjeno.

Novi način predvideva sedemkratno obdelavo, kakor to slika nazorno kaže. No, tega se pa ni treba ustrašiti, saj lahko, če ni preveč obračanja, obdelata ena oseba in en konj v eni uri skoraj cel oral. S kravjo vprego se seve obdela odgovarjajoče manj. Posledica sedem-

kratnega obdelovanja pa je, da je krompir stalno v zrahljani zemlji in ne preveč globoko, da »vedno sliši poldne zvoniti«, kakor pravilo priporoča, in da mu sonce daje, kar mu dati ima.

Za primer lahko povem, da sem imel lani na eni pol hektara veliki parceli, brez vsakega umetnega gnojila 6000 kg lepega krompirja. Seme sem nabavil iz više ležeče občine. Nadalje sem ugotovil, da se mi je stroj izplačal že prvo leto s prihrankom na delu za enkratno okopavanje krompirja na skupni površini nekaj nad 2 ha. Pred enim letom sem plačal za kompleten stroj, toda brez sejalice, približno

Vrstni red obdelovanja

Krompirja

1. Jamčanje za sajenje Orodje št. 1

2. Pokrivanje sem-gnojilcev Orodje št. 2

3. Čez 8 dni 2. ogletanje Orodje št. 3

4. Neposredno za 3. Slika „Kmet.“ 1

poravnanje s praviljeno poljsko kilačo

5. Čez 8 dni okopavanje Orodje št. 4

6. Čez 8 dni 3. ogletanje Orodje št. 3

7. Čez 8 dni 4. ogletanje Orodje št. 3

8. Čez 8 dni 5. ogletanje Orodje št. 3

9. Čez 8 dni 6. ogletanje Orodje št. 3

10. Čez 8 dni 7. ogletanje Orodje št. 3

11. Čez 8 dni 8. ogletanje Orodje št. 3

12. Čez 8 dni 9. ogletanje Orodje št. 3

13. Čez 8 dni 10. ogletanje Orodje št. 3

14. Čez 8 dni 11. ogletanje Orodje št. 3

15. Čez 8 dni 12. ogletanje Orodje št. 3

16. Čez 8 dni 13. ogletanje Orodje št. 3

17. Čez 8 dni 14. ogletanje Orodje št. 3

18. Čez 8 dni 15. ogletanje Orodje št. 3

19. Čez 8 dni 16. ogletanje Orodje št. 3

20. Čez 8 dni 17. ogletanje Orodje št. 3

21. Čez 8 dni 18. ogletanje Orodje št. 3

22. Čez 8 dni 19. ogletanje Orodje št. 3

23. Čez 8 dni 20. ogletanje Orodje št. 3

24. Čez 8 dni 21. ogletanje Orodje št. 3

25. Čez 8 dni 22. ogletanje Orodje št. 3

26. Čez 8 dni 23. ogletanje Orodje št. 3

27. Čez 8 dni 24. ogletanje Orodje št. 3

28. Čez 8 dni 25. ogletanje Orodje št. 3

29. Čez 8 dni 26. ogletanje Orodje št. 3

30. Čez 8 dni 27. ogletanje Orodje št. 3

31. Čez 8 dni 28. ogletanje Orodje št. 3

32. Čez 8 dni 29. ogletanje Orodje št. 3

33. Čez 8 dni 30. ogletanje Orodje št. 3

34. Čez 8 dni 31. ogletanje Orodje št. 3

35. Čez 8 dni 32. ogletanje Orodje št. 3

36. Čez 8 dni 33. ogletanje Orodje št. 3

37. Čez 8 dni 34. ogletanje Orodje št. 3

38. Čez 8 dni 35. ogletanje Orodje št. 3

39. Čez 8 dni 36. ogletanje Orodje št. 3

40. Čez 8 dni 37. ogletanje Orodje št. 3

41. Čez 8 dni 38. ogletanje Orodje št. 3

42. Čez 8 dni 39. ogletanje Orodje št. 3

43. Čez 8 dni 40. ogletanje Orodje št. 3

44. Čez 8 dni 41. ogletanje Orodje št. 3

45. Čez 8 dni 42. ogletanje Orodje št. 3

46. Čez 8 dni 43. ogletanje Orodje št. 3

47. Čez 8 dni 44. ogletanje Orodje št. 3

48. Čez 8 dni 45. ogletanje Orodje št. 3

49. Čez 8 dni 46. ogletanje Orodje št. 3

50. Čez 8 dni 47. ogletanje Orodje št. 3

51. Čez 8 dni 48. ogletanje Orodje št. 3

52. Čez 8 dni 49. ogletanje Orodje št. 3

53. Čez 8 dni 50. ogletanje Orodje št. 3

54. Čez 8 dni 51. ogletanje Orodje št. 3

55. Čez 8 dni 52. ogletanje Orodje št. 3

56. Čez 8 dni 53. ogletanje Orodje št. 3

57. Čez 8 dni 54. ogletanje Orodje št. 3

58. Čez 8 dni 55. ogletanje Orodje št. 3

59. Čez 8 dni 56. ogletanje Orodje št. 3

60. Čez 8 dni 57. ogletanje Orodje št. 3

61. Čez 8 dni 58. ogletanje Orodje št. 3

62. Čez 8 dni 59. ogletanje Orodje št. 3

63. Čez 8 dni 60. ogletanje Orodje št. 3

64. Čez 8 dni 61. ogletanje Orodje št. 3

65. Čez 8 dni 62. ogletanje Orodje št. 3

66. Čez 8 dni 63. ogletanje Orodje št. 3

67. Čez 8 dni 64. ogletanje Orodje št. 3

68. Čez 8 dni 65. ogletanje Orodje št. 3

69. Čez 8 dni 66. ogletanje Orodje št. 3

70. Čez 8 dni 67. ogletanje Orodje št. 3

71. Čez 8 dni 68. ogletanje Orodje št. 3

72. Čez 8 dni 69. ogletanje Orodje št. 3

73. Čez 8 dni 70. ogletanje Orodje št. 3

74. Čez 8 dni 71. ogletanje Orodje št. 3

75. Čez 8 dni 72. ogletanje Orodje št. 3

76. Čez 8 dni 73. ogletanje Orodje št. 3

77. Čez 8 dni 74. ogletanje Orodje št. 3

78. Čez 8 dni 75. ogletanje Orodje št. 3

79. Čez 8 dni 76. ogletanje Orodje št. 3

80. Čez 8 dni 77. ogletanje Orodje št. 3

81. Čez 8 dni 78. ogletanje Orodje št. 3

82. Čez 8 dni 79. ogletanje Orodje št. 3

83. Čez 8 dni 80. ogletanje Orodje št. 3

84. Čez 8 dni 81. ogletanje Orodje št. 3

85. Čez 8 dni 82. ogletanje Orodje št. 3

86. Čez 8 dni 83. ogletanje Orodje št. 3

87. Čez 8 dni 84. ogletanje Orodje št. 3

88. Čez 8 dni 85. ogletanje Orodje št. 3

89. Čez 8 dni 86. ogletanje Orodje št. 3

90. Čez 8 dni 87. ogletanje Orodje št. 3

91. Čez 8 dni 88. ogletanje Orodje št. 3

92. Čez 8 dni 89. ogletanje Orodje št. 3

93. Čez 8 dni 90. ogletanje Orodje št. 3

94. Čez 8 dni 91. ogletanje Orodje št. 3

95. Čez 8 dni 92. ogletanje Orodje št. 3

96. Čez 8 dni 93. ogletanje Orodje št. 3

97. Čez 8 dni 94. ogletanje Orodje št. 3

98. Čez 8 dni 95. ogletanje Orodje št. 3

99. Čez 8 dni 96. ogletanje Orodje št. 3

100. Čez 8 dni 97. ogletanje Orodje št. 3

101. Čez 8 dni 98. ogletanje Orodje št. 3

102. Čez 8 dni 99. ogletanje Orodje št. 3

103. Čez 8 dni 100. ogletanje Orodje št. 3

104. Čez 8 dni 101. ogletanje Orodje št. 3

105. Čez 8 dni 102. ogletanje Orodje št. 3

106. Čez 8 dni 103. ogletanje Orodje št. 3

107. Čez 8 dni 104. ogletanje Orodje št. 3

108. Čez 8 dni 105. ogletanje Orodje št. 3

109. Čez 8 dni 106. ogletanje Orodje št. 3

110. Čez 8 dni 107. ogletanje Orodje št. 3

111. Čez 8 dni 108. ogletanje Orodje št. 3

112. Čez 8 dni 109. ogletanje Orodje št. 3

113. Čez 8 dni 110. ogletanje Orodje št. 3

114. Čez 8 dni 111. ogletanje Orodje št. 3

115. Čez 8 dni 112. ogletanje Orodje št. 3

116. Čez 8 dni 113. ogletanje Orodje št. 3

117. Čez 8 dni 114. ogletanje Orodje št. 3

118. Čez 8 dni 115. ogletanje Orodje št. 3

119. Čez 8 dni 116. ogletanje Orodje št. 3

120. Čez 8 dni 117. ogletanje Orodje št. 3

121. Čez 8 dni 118. ogletanje Orodje št. 3

122. Čez 8 dni 119. ogletanje Orodje št. 3

123. Čez 8 dni 120. ogletanje Orodje št. 3

124. Čez 8 dni 121. ogletanje Orodje št. 3

125. Čez 8 dni 122. ogletanje Orodje št. 3

126. Čez 8 dni 123. ogletanje Orodje št. 3

127. Čez 8 dni 124. ogletanje Orodje št. 3

128. Čez 8 dni 125. ogletanje Orodje št. 3

129. Čez 8 dni 126. ogletanje Orodje št. 3

130. Čez 8 dni 127. ogletanje Orodje št. 3

131. Čez 8 dni 128. ogletanje Orodje št. 3

132. Čez 8 dni 129. ogletanje Orodje št. 3

133. Čez 8 dni 130. ogletanje Orodje št. 3

134. Čez 8 dni 131. ogletanje Orodje št. 3

135. Čez 8 dni 132. ogletanje Orodje št. 3

136. Čez 8 dni 133. ogletanje Orodje št. 3

137. Čez 8 dni 134. ogletanje Orodje št. 3

138. Čez 8 dni 135. ogletanje Orodje št. 3

139. Čez 8 dni 136. ogletanje Orodje št. 3

140. Čez 8 dni 137. ogletanje Orodje št. 3

141. Čez 8 dni 138. ogletanje Orodje št. 3

142. Čez 8 dni 139. ogletanje Orodje št. 3

143. Čez 8 dni 140. ogletanje Orodje št. 3

144. Čez 8 dni 141. ogletanje Orodje št. 3

145. Čez 8 dni 142. ogletanje Orodje št. 3

146. Čez 8 dni 143. ogletanje Orodje št. 3

147. Čez 8 dni 144. ogletanje Orodje št. 3

148. Čez 8 dni 145. ogletanje Orodje št. 3

149. Čez 8 dni 146. ogletanje Orodje št. 3

150. Čez 8 dni 147. ogletanje Orodje št. 3

151. Čez 8 dni 148. ogletanje Orodje št. 3

152. Čez 8 dni 149. ogletanje Orodje št. 3

153. Čez 8 dni 150. ogletanje Orodje št. 3

154. Čez 8 dni 151. ogletanje Orodje št. 3

155. Čez 8 dni 152. ogletanje Orodje št. 3

156. Čez 8 dni 153. ogletanje Orodje št. 3

157. Čez 8 dni 154. ogletanje Orodje št. 3

158. Čez 8 dni 155. ogletanje Orodje št. 3

159. Čez 8 dni 156. ogletanje Orodje št. 3

160. Čez 8 dni 157. ogletanje Orodje št. 3

161. Čez 8 dni 158. ogletanje Orodje št. 3

162. Čez 8 dni 159. ogletanje Orodje št. 3

163. Čez 8 dni 160. ogletanje Orodje št. 3

164. Čez 8 dni 161. ogletanje Orodje št. 3

165. Čez 8 dni 162. ogletanje Orodje št. 3

166. Čez 8 dni 163. ogletanje Orodje št. 3

167. Čez 8 dni 164. ogletanje Orodje št. 3

168. Čez 8 dni 165. ogletanje Orodje št. 3

169. Čez 8 dni 166. ogletanje Orodje št. 3

170. Čez 8 dni 167. ogletanje Orodje št. 3

171. Čez 8 dni 168. ogletanje Orodje št. 3

172. Čez 8 dni 169. ogletanje Orodje št. 3

173. Čez 8 dni 170. ogletanje Orodje št. 3

174. Čez 8 dni 171. ogletanje Orodje št. 3

175. Čez 8 dni 172. ogletanje Orodje št. 3

176. Čez 8 dni 173. ogletanje Orodje št. 3

177. Čez 8 dni 174. ogletanje Orodje št. 3

178. Čez 8 dni 175. ogletanje Orodje št. 3

179. Čez 8 dni 176. ogletanje Orodje št. 3

180. Čez 8 dni 177. ogletanje Orodje št. 3

181. Čez 8 dni 178. ogletanje Orodje št. 3

182. Čez 8 dni 179. ogletanje Orodje št. 3

183. Čez 8 dni 180. ogletanje Orodje št. 3

184. Čez 8 dni 181. ogletanje Orodje št. 3

185. Čez 8 dni 182. ogletanje Orodje št. 3

186. Čez 8 dni 183. ogletanje Orodje št. 3

187. Čez 8 dni 184. ogletanje Orodje št. 3

188. Čez 8 dni 185. ogletanje Orodje št. 3

189. Čez 8 dni 186. ogletanje Orodje št. 3

190. Čez 8 dni 187. ogletanje Orodje št. 3

191. Čez 8 dni 188. ogletanje Orodje št. 3

192. Čez 8 dni 189. ogletanje Orodje št. 3

193. Čez 8 dni 190. ogletanje Orodje št. 3

Drevo moramo z vezmi čvrsto zasidrati, ker dokler ne požene novih močnih korenin, bi ga mogel veter prevrniti. Naslednje leto od-

režemo vse vodne poganjke, ki za oblikovanje nove krone niso neogibno potrebni.

Cenitev sadnega drevja.

Pri gradnji novih železnic in cest se često zgodi, da se razlastijo površine, na katerih je posajeno sadno drevje. Včasih je tudi potrebno odstraniti sadno drevje, ker bi sicer bilo v napoto odvodnim kanalom iz javnih naprav, čeprav se zemljišče samo ne razlasti. Isti primer nastopi, če je čez sadovnjak speljan električni daljnovod, pa je potrebno nekatera drevesa popolnoma odstraniti ali vsaj prikrajšati. V vseh teh in tudi drugih prisilnih razlastitvah ne vemo, kako bi ocenili povzročeno škodo.

Sadno drevje sadimo na dolgo dobo in pričakujemo pravo korist od njih šele, ko so dorasla. Dobro oskrbovana jablana doseže starost 60 do 80 let, istotoliko tudi hruška gospodarskih sort, žlahtna hruška po sortah 30 do 60 let, slive in češplje 25 do 30 let, češnje 40 do 60 let, oreh 70 do 90 let itd. V prvi polovici rastne dobe propade največ posajenih dreves, v drugi pa mnogo manj. Zato pri cenitvah dreves, ki še niso dosegla polovice rastne dobe, ne smemo zahtevati iste odškodnine kakor pri starejših, ker smo z rizikom pri mladih nasadih računali že takrat, ko smo drevesa sadili. Na podlagi točnih proučevanj in rentabilitetnih računov so bile končno izdelane razne metode za določitev dobe rodnosti dreves, za katero je posestnik upravičen zahtevati odškodnino.

Če drevo še ni doseglo polovice starosti, kolikor jo pri normalnem oskrbovanju doseči more, se vzame še enkratno število let kot doba, v kateri bi drevo polno rodilo. Če pa je drevo že doseglo polovico rastne dobe, potem se izračuna le razlika med takratno starostjo in številom let, ki bi ga drevo predvidoma doseglo.

Iz primera bo to lažje razumljivo. Ako predpostavimo, da jablana doseže povprečno 70 let starosti, znaša polovica rastne dobe 35 let. Drevo, ki je staro že 40 let, bi torej rodilo še 30 let in odškodnina naj znaša toliko, kolikor je vreden pridelek v 30 letih. Če pa drevo še ni doseglo polovice rastne dobe (35 let) ter je staro samo 20 let, ne bomo ugotavljali razlike do 70 let,

kar bi znašalo 50 let, temveč bomo vzeli, da bo drevo rodilo istotoliko let, kolikor je trenutno staro, torej 20 let. Taka cenitev je pravična zato, ker v prvi polovici rastne dobe mnogo zasajenih dreves iz čisto naravnih razlogov propade.

Tudi pri drevesih, ki še ne rode, ker so še premlada, računamo kot rodno dobo le število let, kolikor je drevesce staro. Pač pa upoštevamo kot količino pridelka donos odraslega drevesa.

Sadno drevje ne rodi vsako leto. Izjeme so mogoče le pri prav intenzivnem gnojenju in oskrbovanju. Zaradi tega računamo z donosom vsako drugo leto pri jablanah, hruškah, češnjah, nekaterih slivah itd., z donosom na vsaka 3 ali 4 leta pri orehih, kostanju itd. Le pri češpljah, breskvah in marelicah v ugodni legi in oskrbi lahko zahtevamo odškodnino za donos vsakega leta. Dobo rodnosti, ki smo jo izračunali na zgoraj opisani način, moramo deliti pri rodnosti na vsake dve leti z 2 odnosno s 3 ali 4 pri tistih sadnih drevesih, ki rode normalno

vsako tretje ali četrto leto, da dobimo število, kolikokrat bi drevo predvidoma še donášalo sad.

Odškodnina nam bo izplačana takoj. Zaradi tega, če smo ugotovili, da jablana rodi po 100 kg jabolk naenkrat in to sadje predstavlja po ceni 2 liri za kilogram vrednost 200 lir, ne moremo enostavno to vrednost pomnožiti s številom rodnih let, temveč moramo odbiti obresti (diskont) zaradi predčasne plačila. Zato pomnožimo vrednost donosa z množilnikom po naslednji tabeli:

Kako izračunamo vrednost sadnega drevja, naj pojasni naslednji primer:

Zaradi električnega daljnovođa voda smo morali posekati:

- 4 jablane žlahtnih sort (starost 22 let, dvoletni donos 80 kg po 2 liri = 160 lir);
- 3 jablane gospodarskih sort (starost 40 let, dvoletni donos 100 kg po 1 liri = 100 lir);
- 5 češpelj (18 let stare, dvoletni donos 20 kg po 1.50 lire = 30 lir);
- 1 češpljo (4 leta staro, pričakovani donos 25 kg vsako leto po 2 liri = 50 lir);
prikrajšati pa smo morali za eno petino krošnjo;
- 1 hruške-mostnice (50 let stare, donos vsako tretje leto 80 kg po 0.80 lire = 64 lir);
- 1 oreha (60 let starega, donos vsako četrto leto 50 kg po 3 lire = 150 lir).

Jablane pod a) bi rodile še 22 let, torej toliko, kolikor so stare, ker še niso dosegle polovice predvidene starosti 70 let. Ker pa rodijo samo vsako drugo leto, bodo v 22 letih dale sadje 11krat. V tabeli ustreza 11kratnemu obdobju rodnosti množilnik 7.668 in če se s tem pomnožimo vrednost donosa 160 lir, dobimo 1226.08 lire kot odškodnino, ki smo jo upravičeni zahtevati za eno drevo. Za štiri drevesa znaša odškodnina 4904.32 lire.

Jablane pod b) bi rodile še 30 let (70—40). Množilnik za 15 obdobji znaša 9.169, pomnoženo z lir 100, daje vrednost ene jablane 916.90 lire odnosno 3 jablan 2750.70 lire.

Češplje pod c) bi rodile še 12 let (30—18). Množilnik za 6 obdobji znaša 4.977 $\times$ 30 = 149.31 lire za eno drevo odnosno za pet češpelj 746.55 lire.

Češnja pod d) še ne rodi, pričakuje pa se vsakoletni donos za 4 leta (toliko, kolikor je stara) od 50

Število rod- nih let	Množilnik, ako drevo rodi vsako			
	leto	drugo l.	tretje l.	četrto l.
1	1—	1—	1—	1—
2	1.962	1.925	1.889	1.855
3	2.887	2.780	2.679	2.586
4	3.776	3.570	3.382	3.211
5	4.631	4.301	4.007	3.745
6	5.453	4.977	4.562	4.201
7	6.243	5.602	5.056	4.591
8	7.003	6.179	5.495	4.924
9	7.734	6.713	5.885	5.209
10	8.437	7.207	6.232	5.453
11	9.113	7.663	6.540	5.661
12	9.763	8.085	6.814	5.839
13	10.388	8.475	7.058	5.991
14	10.989	8.836	7.275	
15	11.566	9.169	7.468	
16	12.121	9.477	7.639	
17	12.655	9.762	7.791	
18	13.168	10.026		
19	13.662	10.270		
20	14.137	10.495		
21	15.593	10.703		
22	15.032	10.896		
23	15.454	11.074		
24	15.860	11.239		
25	16.250	11.391		

lir. Množilnik znaša 3.776, kar dá vrednost 188.80 lire.

Donos hruške pod e) je s prikrajšanjem zmanjšan za eno petino in znaša izguba 12.80 lire. Rodila bi še 20 let (70—50), in sicer le 7krat, ker rodi vsako tretje leto. Množilnik znaša 5.056, kar dá vrednost 74.72 lire.

Oreh pod f) daje ravno tako za eno petino zmanjšan donos in znaša izguba 30 lir. Rodil bi še 20 let (80—60), in sicer 5krat, ker rodi vsako četrto leto. Množilnik znaša 3.745, kar dá vrednost 112.35 lire. Pri orehu bi bili upravičeni zahtevati tudi odškodnino za les, kolikor je to les od debla, ki ima večjo vrednost od lesa za gorivo. V tem primeru izračunamo, koliko bi zna-

šal prirastek vsako leto, upoštevamo dnevno ceno takega lesa in pomnožimo produkt z množilnikom 14.137. Ker pa v vzetem primeru prikrajšani vrh ni uporaben za drugo ko za gorivo, odškodnine za les ne moremo zahtevati.

Tako znaša celotna odškodnina za vseh 15 dreves 8777.44 lire, kar gotovo nihče ne bi pričakoval. Seveda velja takšen obračun le za **popolnoma zdrava in res skrbno negovana drevesa**. Če so drevesa zanemarjena, bolna ali kakor koli zaostala v rasti, se mora to upoštevati pri starostni dobi, ki jo bodo drevesa predvidoma dosegla, kakor tudi pri določitvi količine donosa in cene sadja, če zaradi tega trpi kakovost pridelka.

smeri trsnih vrst tako, da je moglo opoldansko solnce sijati brez breskove snce med vrstami. Edina napaka je bila v tem, da sem breskve nasadil pregosto med trte, te napake pa namenoma nisem odstranil, ker je bil trsni nasad še premal, torej neroden in sem šele pozneje to napako popravil iz izkopanjem slabih dreves, ko je prišel novi vinograd roditi. Med tem časom so se mi pa breskve s svojimi sadovi že obilo oddolžile za vse stroške in delo, ki so mi ga povzročile.

Na osnovi teh večletnihkušenj sem prišel do prepričanja, da je sokultura breskev v vinogradu nad vse primerna in koristna, toda le tedaj, če ne živi breskev na stroške trte. **To se pravi, breskev ne sme biti v vinogradu pregosto sajena in mora biti redno pincirana (v avgustu) in pravilno prirezana (v februarju).** S tem izkustvom sem sadil breskve tudi po starem vinogradu. Vsadil sem v začetku vsake desete vrste po eno drevo. V isti vrsti pa od tega drevesa nazaj zopet vsakih 10 m po eno drevo. V vsaki 5., 15., 25., 35. itd. vrsti sem posadil 5 m višje od začetka vrste breskev in potem v njej zopet vsakih 10 m naprej novo. Tako sem razvrstil breskve po vinogradu in s tem dosegel neškodljivo gostoto za rast in razvoj trte. Obrezoval in gojil sem jim krono tako, kot sem že zgoraj omenil.

Kakšen je bil rezultat. Kakor je iz mojih prejšnjih člankov v »Kmetovalcu« razvidno, zlasti iz člankov »Regeneracija vinograda« v št. 12 z dne 15. dec. 1941 mi je rodil vinograd navzlic breskvam mnogo nad normalo. Kaj pa so mi dale breskve poleg vinskega pridelka? Prvi prirod breskev sem imel leta 1936, mogoče kakih 10 kg, prihodnje leto sem jih natrgal že kakih 500 kg, 1938 že 3000 kg, leta 1939 jih je zrastle 6000 kg, leta 1940 radi zimske pozebe le 1500 kg in v letu 1941 jih je zraslo navzlic hudemu zimskemu mrazu 5 do 6000 kg. Pripomniti moram, da je Zajčja gora, kjer leži moj vinograd, približno 400 m nad morjem. Sadovi so radi zelo solnčne lege (do katere ne seže nikdar jutranja megla) zelo polne in žive barve, sladki in aromatični, tako da s tem daleč presegajo svoje južne konkurentke. Pač pa so zato za spoznanje drobnejši, kar najbrže povzroča pomanjkanje obilne vode, ki jo breskev potrebuje. Breskve vrste I. H. Halle so pri meni

Sokulture v vinogradu.

Krulej Ernest

Pred nekaj leti so prinašali naši kmetijsko-strokovni listi polemike in mnenja naših strokovnjakov, ali so sokulture v vinogradu gospodarsko koristne, odnosno primerne, ali pa so celo škodljive. Že pred to polemiko sem se bil po svojih izkustvih opredelil, toda svojega mnenja nisem zaradi obilnega dela objavil.

Šlo je pred vsem za to, ali je sokultura breskev v vinogradu (kar je stara navada pri naših kmečkih vinogradnikih) priporočljiva ali ne. Eni so trdili, da dela breskev v vinogradu več škode kot pa koristi, drugi zopet, da odtehta dobiček pri breskvi škodo pri trti. Oni, ki je priporočal sajenje breskev v vinograde, pa je bil žrtev prvih dveh nazorov in je nazadnje, ali prepričan, ali razočaran, utihnil. Na to je razpravljanje o primernosti sokulture breskve v vinogradu utihnilo.

Takrat sem imel že svojo sokulturo breskev v vinogradu deloma zasajeno. Sadil sem lastno vzgojene enoletne okulate najzgodnejših vrst (mayflower, amsden, Aleksander, Riversovo rano, Halleyevo). Drevesca sem v pričetku prenizko

prirezal in sem šele med vinogradniškim delom in pri rasti trt opazil, da mora biti krona breskve nad rastjo trte in to zato, da ne ovira breskev vinogradniškega dela, zlasti škropljenja, ker se zadeva škropilec z brizgalno v spodnje veje. Opazil sem tudi, da je primerno krono vzgojiti plosko v smeri trsnih vrst. Tako vzgojena ne more breskev nikdar ovirati dela v vinogradu. Opazil sem dalje, da se breskev pri svoji bujni rasti bohotno razkošati in da rodi vedno najobilnejše na koncih vej. Zaradi tega je metala senco in s tem trtam škodila.

Vse te napake sem opazil in se tudi prvo zimo spravil nad breskve z žago, škarjami in nožem, da jim dam tako obliko, kot je za vinograd potrebna in primerna. Sosedje so zmajevali z glavami in dejali, da se bodo vse breskve posušile, kajti po njihovem starem naziranju se breskev ne sme nikoli obrezovati. Pa je bilo le dobro kar sem storil. **Prenizkim breskvam sem dvignil krono nad trsno rast (približno 2 m), prebujnim sem zožil krono in jo stisnil kolikor mogoče k deblu, razen tega sem še krono sploščil v**

često dosegle težo 20—25 dkg komad. Najnepovoljnije leto za prodajo breskev je bilo leto 1939, ko sem pridelal 6000 kg breskev. S prvimi breskvami sem prišel na trg konec junija (mayflower) in sem jih prodajal v Maribor, Ljubljano in Zagreb po 7 din kilogram. Čedalje več je prihajalo breskev na trg in je zato cena padla nazadnje na 1 din za kilogram. Če torej računam, da sem dobil za breskve povprečno ceno 4 din za kg, so mi tedaj vrgle 24.000 din na 1 ha vinograda, kar je znatno več, kot me je stalo obdelovanje vinograda in breskovega nasada.

Torej je sokultura breskve v vinogradu ne samo mogoča in brez

škode za trto, temveč je iz gospodarskih razlogov tudi nad vse priporočljiva za onega, ki svoje delo pametno in pravilno opravlja.

Druga sokultura v vinogradu je pa rdeča detelja (inkarnatka), ki sem jo opisal v »Kmetovalcu« z dne 15. jan. 1942.

Slišal sem pa še o tretji sokulturi v vinogradu, ki naj jo gojijo naši goriški rojaki, katerim da se obnese zelo dobro. To je sajenje krompirja v vinogradu jeseni, vsled česar so z zgodnjim krompirjem zelo zgodaj na trgu. Tak krompir je drag in zato zelo donosen.

Če kdo o tem kaj več ve, bi bilo koristno, da to opiše za nas, ki tega ne poznamo.

Opozorilo.

Krajevna podružnica »Kmetijske družbe« za Mokronog in okolico ima v svoji trtnici na Malkovcu okoli 15.000 prvovrstnih trt cepljenk naprodaj. Dobiti se morejo cepljenke sort: portugalka, silva-

nec, rizling, veltlinec zeleni, kraljevina, veltlinec belo-rdeči, španjol beli, žametovka in razne druge prvovrstne sorte. Interesenti naj se javijo pri podružničnem trtničarju Srečku Stušku v Tržiču.

Kako konzerviramo vinogradno kolje?

Kolje je neogiben inventar vinograda, ki mnogo stane, če ga moramo večkrat obnavljati. Zato vsak preudaren vinogradnik rajši plača nekaj več za kostonjevo kolje, ker je praksa pokazala, da te vrste kolje najdalje zdrži.

Spričo velikih stroškov pri obnovi kolja so varčni gospodarji tudi vedno žrtvovali še izdatek za konserviranje. Eni so kolje na koncu, ki se zabode v zemljo, na ognju ožgali, drugi so ga premazali s

kakšno mastno snovjo. S tem se je trajanje kolja podaljšalo.

Zelo dobre rezultate daje kombinirano konzerviranje. Kolje se najprvo ožge na ognju, in sicer za eno ped višje, kakor bomo kolje zabodli v zemljo. Nato se kolje ostrga na tem delu od gara in zatem se premaže s terom večkrat, in sicer tako dolgo, dokler les vpija tekočino. Praksa je pokazala, da se tako kolje drži deset in več let. dandanes mnogo velja.

Vez: med obliko glave in sposob. za pitanje pri svinji.

Če opazujemo svinje potem, ko so pojedle hrano, bomo opazili, da nekateri takoj poiščejo svoj kot in ležejo, medtem ko druge stojijo pri koritu in bulijo vanj, kmalu pa za-

čnejo nemirno hoditi po hlevu, se zvijajo, češejo in oblizujejo. Opazili bomo, da se prve hitro opitajo, medtem ko druge ostanejo mršave. Takšne svinje je treba že pred pi-

tanjem prodati in jih ne kaže uporabiti za plemo, ker očitno slabo izkoristijo hrano.

Pri opazovanju svinj bomo ugotovili, da je oblika glave pri mršavih svinjah drugačna kakor pri ti-

Slika 1: Praše s širokim čelom in kratkim rilem. Razdalje med očmi 13 cm, dolžina rila 25 cm. Praše se je odlično pitalo in je doseglo težo 180 kg.

stih, ki se lepo pitajo. Mršave svinje imajo daljši rilec in ožje čelo, pa tudi telo je bolj ozko. Tudi pri drugih živalih bomo našli isto zvezo. Tako so na primer psi z ozkim telesom in lobanjo nervozni, nestrpljivi in neuporabni za lov. Celo pri ljudeh so ugotovili, da so imeli znani učenjaki in umetniki večino-

Slika 2: Praše z ozkim čelom in dolgim rilem. Razdalja med očmi 10,5 cm, dolžina rila 27 cm. Slabo je jelo in se ni debelilo, ter se je moralo predčasno zaklati.

ma veliko glavo in večje možgane.

V nekem krdelu svinj, ki so jih pitali, so ugotovili tele značilnosti:

jim bodo še razni drugi zunanji znaki, ki jih upoštevajo pri nakupu za tiste, ki nimajo dovolj praktič-

si našo zalogo drobirja še povečamo. Pri spravljajanju sena in detelje pazimo, da drobirja ne zavržemo, marveč sproti pograbimo ter spravimo.

Kako krmimo z drobirjem?

Najbolje je, če ga krmimo živim takšnega, kakršnega smo skušali zbrati. Poparimo ga le tedaj, če je onesnažen z zemljo, pomešan s plevelnim semenjem, odnosno zelo prašnat.

Katerim živalim bomo krmili z drobirjem?

Drobir še najbolj izkoristijo prašiči, tako plemenske svinje, merjasci in tudi doraščajoči pujski, ki jim ga dajemo pozimi pomešanega med drugo krmo. Zdrob je najcennejša in zelo odlična krma. Seneni zdrob vsebuje 10 %, deteljni pa celo 15 % prebavnih beljakovin in 50 % škrobnih sestavin. Poleg teh je drobir bogat tudi vitaminov in mineralnih snovi. Pri prašičih, ki jih krmimo obilno z drobirjem, nikoli ne opazimo, da bi žrli les, slamo, pili gnojnico in bili rahitični, kar se drugod večkrat opaza in dogaja.

Kdor razpolaga z večjimi množicami drobirja, lahko krmi z njim krave-mlekarice. Zdrob pomešamo kot otrobi med peso ali pa rezanico. Na ta način si mnogo prihranimo na otrobih in drugih močnih krmilih, ki jih je danes tako težko dobiti. Otrobi in drobir sta enakovredni krmili. Seveda mora biti drobir, ki ga dajemo kravam, čist in brez prahu.

Pa tudi drugim živalim lahko pokladamo drobir, n. pr. kozam in ovcam, zlasti pa kokošim in tudi domačim kuncem. Ker je v vsakem drobirju kolikor toliko prahu, se ne priporoča dajati ga konjem.

Danes še ne cenimo drobirja tako, kakor zasluži. Do pred nedavnim časom tudi nismo upoštevali deteljšč, kakor bi morali. Danes pa vsi dobro vemo, kako važna krma je mlada in sočna detelja za poletno in posušena za zimsko prehrano živine. Zato tudi ne kaže zmetavati deteljnega drobirja. Dosti več ima v sebi redilnih snovi kakor pa marsikatera druga močna krma in razni redilni praški, o katerih kljub zajamčeni analizi ne vemo, kaj vsebujejo.

Pravilno spravljajanje in uporaba drobirja sta cenen in izredno pomemben korak do lažje preskrbe z lastnimi gospodarskimi krmili.

Redno številno svinje	P a s m a	Širina čela	Dolžina rilca	Kako se je svinja pitala
		v cm		
1	mangalica	13	25	dobro
2	"	11	28	slabo
3	križanec jorkšira	13	25	dobro
4	"	11	23	slabo
5	mangalica	11.5	24	dobro
6	"	11	27	slabo
7	"	12.5	23	dobro
8	"	12	26	slabo
9	"	12	26	slabo
10	"	10.5	27	slabo, izločena

Slike svinj št. 1 in 10 prinašamo, da se vidijo razlike v obliki glave.

Te ugotovitve za izkušene gospodarje ne bodo nič novega in znani

nega izkustva, da se obvarujejo občutne škode.

ali izberi svinj za pleme iz lastne prireje. Važno pa bo to opozorilo

Vpliv škopljenja na izkoriščanje hrane.

Poskusno hranjenje mladih škopljenih in neškopljenih svinj, ki se niso odebelile več ko do 80—90 kg, je pokazalo, da v izkoriščanju hrane ni nobene razlike. Nasprotno se je celo ugotovilo, da se posebno merjaški lepše razvijajo, če niso škopljeni. To načelo velja seveda le za svinje.

Pri pitanju težjih svinj za pridobivanje masti pa se je škopljenje izkazalo kot koristno. Posebno pri prasicaх je pitanje vedno zastalo, kadar so se gonile. Zato se priporoča ženske živali škopiti že v zgodnji mladosti, merjasce pa šele, ko so eno leto stari.

Deteljni in senen drobir, odlična beljakovinstva krma.

Na senikih se dani; zaloge krme gredo h kraju. Kam s senenim drobirjem, ki ga je včasih na kupe?

Seneni drobir ali zdrob imenujemo vse one drobne odpadke sena, ki se naberejo povsod tam, kjer seno nakladamo odnosno zlagamo. Pri čistem travniškem senu sestavlja zdrob po večini semenje, pri zapleveljenem travniku pa najdemo v njem tudi semena raznih plevelov, zlasti še, če kosimo travnike pozno in so trave in pleveli že nastavili seme.

V prejšnjih časih so kmetje seneni zdrob trosili in sejali, dandanes tega več ne delajo, ampak sejejo čiste travniške mešanice, kar je seveda popolnoma pravilno. Ker je v deteljnem drobirju poleg cvetnih semenskih glavčic še največ drobnih listov, je deteljni drobir toliko več vreden. Zlasti lucerna nam daje zelo listnat drobir. Ako pomislimo, da je tak drobir sestavljen iz najfinejših listnih delcev,

tedaj smo lahko prepričani, da je drobir odlična beljakovinstva krma, ki jo lahko krmimo domačim živalim.

Res pa je, da se danes še marsikje kaj slabo gospodari s senenim in deteljnem drobirjem. Pri nakladanju in spravljajanju sena in detelje lahko večkrat opazujemo, kolikšne množine drobirja gredo v izgubo. Navadno zavržejo kmetovalci ves drobir, ki se nabere v teku leta na senikih. In vendar je drobir, ki sestoji iz najnežnejših delcev sena in detelje, dragocena in pripravna krma, ki prav nič ne zaostaja glede hranilnih vrednosti za otrobi. In kdo bi danes zametaval otrobi?

Poskrbimo zato, da prav nič ne zavržemo te izborne krme, ampak vso skrbno poberejo in shranimo na suhem za zimsko krmljenje. Že pri poletnem spravljajanju krme lahko zberemo znatne količine drobirja, v teku zimskega krmljenja pa

Perutninarstvo.**Petelin — glavar kurje družine.**

Pačik Leopold

Ker je bilo o petelinu-glavarju kurje družine v strokovnih listih že dosti napisanega, se hočem tu omejiti le na najvažnejše. Čemu prav za prav redimo petelina? Morda zaradi lepšega? Gotovo ne. Morda pa zato, da nam vodi kure na pašo? Tudi ne. Pravijo celo, da kure boljše nesejo, če imajo v svoji sredi petelina. Tudi ta trditev je zmotna; saj je dokazano, da je nesnost kokoši višja tam, kjer jih ne vznemirja neprestano vroč petelin.

Petelin-plemenjak je nujno potreben le tam, kjer se peča kokošerejec z vzrejo piščancev. Rediti petelina zaradi lepšega je nespametno zlasti dandanes, ko tako primanjkuje piče celo za kokoši-nesnice. Zato bo petelina redil le tisti kokošar, ki hoče dobiti od svojih nesnic valilna jajca.

Svoječasno niso polagali perutninarji posebne važnosti na izbiro petelinov. Mislili so, da je vsak petelin dober plemenjak. Predvsem so gledali na njegove zunanje odlike, krepko postavo, lepo rožo, rep in perje itd. In vendar je petelin tisti, ki prenaša dobre ali slabe lastnosti nesnic na potomstvo. **Petelin je v kokošjem rodu najvažnejši činitelj. On je posrednik dobrih in slabih lastnosti, ki jih podedujejo hčerke-jarkice od svojih starih mater-kokoši.** Z drugimi besedami: Kokoš-nesnica prenaša vedno svoje dobre kakor tudi slabe lastnosti po moških potomcih, t. j. petelinih. Ako imamo v kurji družini slabe nesnice, pomeni, da izhaja njih oče od slabih nesnic.

To si moramo pri kurjereji dobro zapomniti, saj je najvažnejše pri vzreji naraščaja. Tega načela se je vedno zavedala tudi oblast, na primer kmetijski oddelek bivše banske uprave, ki je vsako jesen razdeljeval po znižani ceni kokošerejcem plemenske peteline iz selekcijskih središč za štajersko kokoš. Pri petelinih je moralo biti dokazano, da izvirajo od takih plemenskih kokoši, ki so morale ustrezati popolnoma vsem zahtevam pasemskih znakov in telesnemu ustroju po veljavnem standardu, ter od kokoši z dobro nesnostjo, t. j. najmanj 120 jajc v prvem letu. Ta način propagande za širjenje štajerske kokoši, naše najodličnejše kmečke kokoši, je bil resnično nad-

vse hvale vreden in je tudi rodil vidne uspehe. Trdno smo tudi uverjeni, da se bo tudi v bodoče nadaljevalo na ta način to važno delo za dvig našega perutninarstva.

Iz vsega navedenega je tedaj razvidno: Če si že nabavljamo novega petelina v našo kurjo družino, ne smemo gledati le na njegovo zunanost in telesni ustroj, marveč se moramo predvsem prepričati, ali **izhaja plemenjak od dobre kokošinesnice.** Zahtevati moramo od prodajalca rodovniške podatke, tako imenovani **rodovni list.** Seveda nam tak list in poreklo svojih živali izda le tisti perutninar, ki vodi kontrolo nesnosti. To so predvsem rejska središča in priznani resni perutninarji, ki svoje živali vestno kontrolirajo ter imajo vse točno zapisano: nesnost, teža jajc in poreklo živali za najmanj tri rodove prednikov.

Seveda mi poreče ta ali oni: Kako naj vem, ko kupujem petelina na trgu, koliko jajc je znesla njegova mati. Prav imaš, dragi čitatelj, ker na trgu kupiš največkrat »mačko v žaklju«. Kateri resni perutninar pa bo danes kupoval petelina plemenjaka na trgu? Tam ti postrežejo s petelinčki za »pohanje« in cvrtje, ne pa s plemenskim blagom. Na »videz« si ne boš mogel izbrati živali, ki jo želiš. Ne preostane ti drugega, ko da stopiš do kakega rejskega središča, kjer si lahko izbereš petelina po svoji volji. Razen tega pa si lahko tudi uverjen, da bo kot plemenjak na višku. Pa mi

porečeš: Za takega petelina z rodovnikom zahtevajo perutninarji visoko vsoto denarja. Res je, tudi 100, 200 ali celo več lir. Pa mi boš odgovoril: Neumnež bi bil tisti, ki bi plačal za enoletnega petelina tolikšno vsoto, ko ga pa dobiš na trgu za 50 lir ali morda še ceneje; pa še kakšnega, postavnega, z lepo rožo in srpastim repom, da lepšega in težjega ni bilo niti na velesejmski razstavi v Ljubljani.

Kako naj te prepričam, dragi prijatelj, da si v zmoti? Narediva račun in razvidel boš, da imam prav. Vzemimo kokošerejca, ki redi 20 kokoši. Recimo, da znese posamezna njegova kokoš na leto 80 jajc. Porečeš mi: »Slabe so njegove nesnice.« To ti rad pritrdim, in zakaj so slabe? Ker izhajajo od petelina, čigar mati je bila prav takšna, saj tudi ona ni znesla na leto več ko toliko jajc. Vidiš, tak petelin ni vreden več ko petelini za cvrtje. Za pravega plemenjaka boš moral seči globlje v žep, recimo, da ga boš dobil za 200 lir. Ker izhaja ta tvoj plemenjak iz kokošjega rodu z visoko nesnostjo, recimo kakih 200 jajc na leto, boš imel od vsake posamezne kokoši 120 jajc več, pri 20 nesnicah narase število jajc na $20 \times 120 = 2400$ jajc na leto. Prijatelj, povej mi, ali se ti še zdi cena petelinu, ki ga moraš plačati z 200 lirami, še tako zelo pretirana, ko pa dobiš na leto 2400 jajc od svojih kokoši več. Mislim, da sva si zdaj na jasnem. Naredila sva račun le za eno leto; za drugo in tretje leto velja isto. Torej se vsekakor izplača kupiti **pravega petelina - plemenjaka**, četudi stane dvakrat ali štirikrat toliko kakor navaden petelin na trgu.

V rožah je zdravje.

Juvan Marjan

Domača lekarna

Stare mamice vedo marsikaj povedati o zdravilnih rožah. Zdravljenje z zdravilnimi zeli se je po todu ustnega izročila podedovalo od roda do roda. Tudi nekaj starih

knjig imamo, ki govorijo o zelih, vendar se je moderni človek kmalu odtegnil znanosti o zdravilnih rožah in je vso vedo smatral le za vražarstvo in prazen nič. Šele v novejšem času so resni znastveniki

dokazali, da je velika napaka, podcenjevati zdravilne rože. Da pa se ne bi izgubilo bogastvo izročil o zdravilnih rastlinah med našim narodom, je že več ljudi zbiral ta material.

V domačo ali hišno lekarno, ki naj nam služi pri boleznih ljudi in domačih živali, spadajo vsa taka preprosta, učinkovita in zdravniško priznana sredstva. Zato je neogibno potrebno, da si gospodar v vsaki kmečki hiši uredi primeren prostor, kjer bo shranjeval zgoraj omenjena zdravila. Tak prostor naj bo zavarovan pred prahom in naj se zaradi otrok in drugih nepoklicanih oseb dobro zaklepa. Da morajo biti vse stvari v redu in snažne, je samo po sebi umljivo. Na vsakem zavojčku in škatlici mora biti napisano: 1. kaj vsebuje, 2. proti katerim boleznim deluje in 3. koliko se sme tega sredstva vzeti. V hišno lekarno pa spadajo tudi različne priprave in orodja: škarje, nekaj igel, pinceta, obvezilni material; za živino pa trokar, lijak in gumijeva cev, upogljiva šiba, požiralna cev, steklenica z močnim vratom za vlivanje čajev, priprava za klistir in seveda tudi toplomer.

Hišna lekarna za ljudi naj vsebuje tale sredstva: 1. čaje, in sicer: bezgovo cvetje, lipovo cvetje, lapuh, hrastovo skorjo, borovnice, brinje, gozdni koren, kolmež, žajbelj, koper, krčnico, lučnik, materino dušico, meto, pelin, meto, preslico, rman, slez, trpotec, tavžentrože, steznik, špajko in kamilice.

2. **Tinkture**, ki jih pripravimo iz zgoraj omenjenih rož, so učinkovitejšje in jih jemljemo le po kapljicah. Te so: arnika, gozdni koren, brinje, kolmež, kaferni špirit, pelin, rožmarin, steznik, encijan in špajka.

3. **Praške**: aloa, laneno seme, pelin, santalovec, triplat, soda bicarbona (natrijev bikarbonat) in galun.

4. **Olja**: sivkino, mandljevo, koperčevo, janežovo in olje krčnice.

5. Tudi očetno kislo glivice ne smemo pozabiti.

To bi bila precej popolna lekarna, ki lahko tudi zdravniku pri prvi pomoči dobro služi. Gotovo je, da marsikdo ne bo mogel nabrati vseh zgoraj omenjenih rož, ker jih v kraju ni dobiti. Tu pa si lahko pomagamo tako, da zamenjamo posamezne rastline z drugimi, ki imajo enake učinke.

Hišna lekarna za živino se razlikuje od prve v tem, da moramo

hraniti v njej precej večje količine nabranih zdravil. Od rož potrebujemo pri živinozdravniški lekarni tele: slez, gozdni koren, špajko, bezgovo cvetje in jagode, blusček, čebulo, česen, svišč, gorčico, hrastovo skorjo, hren, janež, kaduljo, kamilice, kolmež, divji kostanj, konopljo, kumino, lapuh, lovor, lipovo cvetje, lučnik, materino dušico, meliso, meto, pelin, peteršilj, preslico, rabarbaro, rman, popel, tavžentrože in trpotec.

Olja: arnikino, brinjevo, janežovo, konoplino, lovorjevo, ricinovo, terpentinovo.

Tinkture: arniko, špajko, kolmež in meto.

Poleg teh rastlinskih sredstev pa potrebuje živinorejec še precej ke-

mičnih zdravil, ki pa lahko v nepravilnih rokah povzročijo živini le škodo. Zato živinozdravnik, ako predpiše katero teh sredstev, nadzoruje zdravljenje sam ali pa da točna navodila glede zdravljenja.

Med najmilejša kemična sredstva, s katerimi lahko živinorejec sam zdravi znane živinske bolezni, spadajo: Glauberjeva sol, karlovarška sol, kreolin in lizol za razkuženje, kafa in špirit, galun in svinčeva voda ali Burowe tablete. Tako pripravljena lekarna nudi živinorejcu in živinozdravniku zadosti sredstev za prvo pomoč, pa tudi za nadaljnje zdravljenje.

Kako nabiramo, sušimo, hranimo in uporabljamo zgoraj naštet zeli in sredstva, o tem pa prihodnjič.

Nasveti za gospodinje.

Zadnjič smo priobčili nekaj preprostih jedi, pripravljenih s fižolom, tokrat pa pri- našamo štiri krompirjeve jedi.

Medtem ko je fižol sočivje, ki vsebuje dosti beljakovin, sestoji hranilna vrednost krompirja v bogastvu škroba. Izkušena gospodinja hrani svojo družino tako, da je razmerje med beljakovino, škrobom in mastjo pravilno razdeljeno. Zato je treba razen krompirjevih jedi vedno nuditi tudi kakšno jed, v kateri je dosti beljakovin, če že jedi same nismo pripravili z jajci, mesom, ocvirkami itd.

Francoski krompir

2 kg krompirja, slana voda, 4 do 5 jajc, 12 dkg presnega masla, sol, poper, ½ litra smetane, 2 jajci.

Krompir skuham, olupim in zrežem na rezine, jajci trdo skuham in ravno tako zrežem na rezine. V pomazan pekač ali skledo za narastek deni eno vrsto krompirja, nato eno vrsto jajc, osoli, popopraj in pokapaj z raztopljenim maslom. Nato daj zopet vrsto krompirja, jajc, maslo in to ponavljaš tako dolgo, da porabiš vse. Na vrhu naj bo krompir. Prelj s smetano, žvrkljano z jajci, in peči v pečici — pol ure. K temu nudi solato.

Krompirjev golaš

2½ kg krompirja, 10 dkg masti, 6 dkg moke, čebula, paprika, sol, voda.

Krompir olupim in zrežem na srednje velike kocke. Na masti prepražim moko, sesekljam čebulo, dodam paprike, krompir osolim, zalijem z vodo in kuham do mehkega. Biti mora gost.

Krompirjevi žganci

1 kg krompirja, ½ kg moke, slana voda, mast ali ocvirki.

Krompir olupim, zrežem na koščke in pri- stavim v slani vodi. Ko je na pol kuhan, pri- denim v lonec moko, kuham še 20 minut, nato vodo odlijem in zmešam kot žgance. Dobro premešane malo zabelim in mešam z vilicami, da se zdrobijo.

Krompirjeva potica

1 kg krompirja, 35 dkg moke, 2 jajci, 4 dkg masti, sol, 2 do 3 dkg kvasa, 30 dkg ocvirkov.

Kuhan, pretlačen krompir, moko, jajca, mast, sol, vzhajan kvas ugneti v testo. Tega zvaljam, namažem z raztopljenimi ocvirki, zvijem, denim na pomazano pločevino in postavim na toplo, da vzhaja. Nato pečim v pečici; pečeno razrežem na rezine. Nudi s kislo repo, zeljem ali solato.

Uradne objave.**Nagradno tekmovanje za najboljše pridelovanje semenskega krompirja.****Pravilnik****Čl. 1.**

Za obdelovalce zemljišč Ljubljanske pokrajine se razpisuje nagradno tekmovanje za najboljše pridelovanje semenskega krompirja v proizvodni dobi 1942-XX.

Za tekmovanje je predvidenih 30 nagrad v skupnem znesku L 23.800. Nagrade se razdelijo takole:

1. nagrada L 3000, 2. nagrada L 2500, 3. nagrada L 2000, 4. nagrada L 1500, 5. nagrada L 1000, 6. nagrada L 900, 7. nagrada L 850, 8. nagrada L 800, 9. nagrada L 750, 10. nagrada L 700, 11. nagrada L 680, 12. nagrada L 660, 13. nagrada L 640, 14. nagrada L 620, 15. nagrada L 600, 16. nagrada L 580, 17. nagrada L 560, 18. nagrada L 540, 19. nagrada L 520, 20. nagrada L 500, 21. nagrada L 480, 22. nagrada L 460, 23. nagrada L 440, 24. nagrada L 420, 25. nagrada L 400, 26. nagrada L 380, 27. nagrada L 360, 28. nagrada L 340, 29. nagrada L 320, 30. nagrada L 300.

Število in višina nagrad se lahko še spremenita, ko se bodo nagrade dovoljevale, in sicer sorazmerno z doseženimi uspehi tekmovalcev.

Čl. 2.

Prošnje za sprejem v tekmovanje se morajo predložiti do 31. maja 1942-XX pristojnim okrajnim glavarstvom odnosno mestnemu poglavarstvu v Ljubljani, ki jih bodo poslala do 5. junija 1942-XX kmetijskemu oddelku Visokega Komisariata.

V prošnjah je treba navesti: ime, priimek, očetovo ime in bivališče temnovalca; kakšen je tekmovalec, to je, če je lastnik zemljišča, če je v delnem kolonstvu, souživalec ali pa zakupnik; število in površino onih kosov zemljišča, ki so določeni za semenski krompir in se prijavijo za tekmovanje; površino, ki jo zavzemajo posamezne sorte; te pa se morajo omejiti le na one sorte, ki so najbolj prikladne razmeram posameznih okolišev v pokrajini.

Najmanjša površina semenskega krompirja, ki se pripusti k tekmovanju, je 3000 m².

Čl. 3.

Tekmovanje bo vodil kmetijski oddelk Visokega Komisariata v soglasju s kmetijsko poskusno in kontrolno postajo v Ljubljani.

Ko bodo zbrani in s posebnimi ogledi na mestu samem overjeni vsi podatki, ki se nanašajo na kose zemljišč, sprejetih v tekmovanje, bo sestavljen seznam tekmovalcev po vrstnem redu.

Pri sestavljanju seznama se bo upoštevalo naslednje:

Stopnja odpornosti proti boleznim,

nim, zlasti proti viroznim; čistost in kakovost dotične sorte; izvor in predkaljenje semenskega krompirja; posebna pazljivost tekmovalca pri pridelovanju semenskega krompirja.

Razen tega se bodo upoštevale izpopolnitve gospodarskih pripomočkov (orodje, stroji itd.), zlasti kolikor se te nanašajo na shranjevanje semenskega krompirja (shramba).

Čl. 4.

Če je nagrajeni tekmovalec v delnem kolonstvu ali souživanju, mora odstopiti ustrezni del nagrade kolonom ali souživalcem, in sicer v razmerju, po katerem se delijo pridelki gospodarstva.

Razpored dogonov živine.

Razpored dogonov za govejo živino in svinje, katere bo priredil Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata v Ljubljani v mesecu marcu 1942:

Dne 2. marca v Novem mestu, 3. marca v Velikih Laščah, 3. marca v Trebnjem, 4. marca v Logatcu in v Ljubljani, 9. marca v Metliki, 10. marca v Črnomlju in v Grahovem,

11. marca v Ribnici in v Ljubljani, 16. marca v Žužemberku, 17. marca v Novem mestu in na Rakeku, 18. marca na Vrhniki in v Ljubljani, 23. marca v Črnomlju in v St. Jerneju, 24. marca v Stični, v Grosupljem in v Ljubljani, 30. marca v Metliki, 31. marca v Novem mestu in v Mokronogu, 1. aprila v Velikih Laščah in v Logatcu.

Društvene vesti.**Vabilo**

k letnim občnim zborom podružnic »Kmetijske družbe« z. z. o. j. v Ljubljani.

1. Poročilo odbora, predlogi in volitev funkcionarjev v smislu Pravilnika, zlasti §§ 2., 3., 6., 7., 8. in 9.

2. Slučajnosti.

3. Predavanja in podobno.

Dne 22. februarja 1942

Podružnica Stari trg ob Kolpi ob 12. uri v šoli v Starem trgu.

Podružnica Unec pri Rakeku po sv. maši v ljudski šoli na Uncu.

Dne 1. marca 1942

Podružnica Polhov Gradec po prvi sv. maši v občinski pisarni.

Podružnica Barje po 10. maši v gostilni pri Mokarju.

Podružnica Višnja gora ob 9. uri pri Omahnu.

Podružnica Tomišelj ob 11. uri pri Martinu Modicu.

Podružnica Grahovo po jutrnji sv. maši v šoli v Grahovem.

Podružnica Brézovica ob 13. uri pri načelniku M. Japlju, v Vnanjih goricah.

Podružnica Ježica ob 14. uri v Gasilskem domu.

Podružnica za Mokronog in okolico ob 14. uri pri Fr. Zupančiču v St. Rupertu.

Dne 8. marca 1942

Podružnica Stari trg pri Rakeku ob 9.30 v gostilni Žnidaršič.

Dne 19. marca 1942

Podružnica Sv. Križ pri Litiji ob 16. uri v šoli.

**KMETIJSKA DRUŽBA
V LJUBLJANI****kupuje:**

hrastov mah, trobentica koren, lapuh cvet, krhlika lubje, sladke korenine, arnika koren, mala norica koren, omela, po najvišjih dnevnih cenah.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{32}$ strani = Lir 19.— + Lir 0.50 ogl. takse
 $\frac{1}{16}$ strani = Lir 38.— + Lir 1.— ogl. takse
 $\frac{1}{12}$ strani = Lir 50.— + Lir 1.— ogl. takse

$\frac{1}{8}$ strani = Lir 75.— + Lir 4.— ogl. takse
 $\frac{1}{4}$ strani = Lir 150.— + Lir 8.— ogl. takse
 $\frac{1}{2}$ strani = Lir 300.— + Lir 8.— ogl. takse

1 cela stran = Lir 600.— + Lir 16.—
 oglasne takse
 (26 × 20 cm = 520 cm)

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 komadov 38 Lir.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, vsaka beseda 20 cent., najmanj 5 Lir z oglasno takso.

Upravništvo ne prevzame posredovanja.
 Vsakega 12. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Brinje in fige za žganjekuho

ima na zalogi trdka IVAN JELACIN, Ljubljana, Aškerčeva cesta 1, telefon 26-07.

Istrsko brinje za žganjekuho

prodaja najceneje trdka A. ŠARABON & CO., Ljubljana

Fige za žganjekuho

dobite najceneje pri Ant. Krisper-coloniale, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 31.

Posetite

kavarno „TABOR“
v Ljubljani

Docent dr. Matko: SKRIVNOSTI ČLOVEŠKEGA TELESA

218 strani, 81 slik Lir 29.—

Razvojni vpliv na človeško telo, da se žensko elo spremeni v moško, določitev spola itd. itd

Lapuh:

MED LOVCI IN PASTIRJI

64 strani, 13 slik Lir 10.—

Naročite pri: J. BLASNIKA NASL., univerzitetna tiskarna, litogr. in karikatura, Ljubljana, Breg 10-12

SLOVENIA TRANSPORT JOSIP L. ŠILIH

ŠPEDICIJA — MEDNARODNO TRANSPORTNO PODJETJE ZA IZVOZ IN UVOZ BLAGA

LJUBLJANA

MIKLOŠIČEVA C. — TEL. 27-18, 37-18

Obava izvoznega in uvoznega ocarinjenja na carinskih postajah Ljubljana, Jesenice, Rakek, Maribor, Sušak — Železniški in carinski biro — Tarifna obvestila — Vse železniške in carinske informacije brezplačno.

Zaupajte domačemu zavodu!

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadr. z neom. j.

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47. — Brzjavlj.: »Kmetijski dom«. — Račun pošt. hran. 14.257. Račun pri Narodni banki

SPREJEMA VLOGE na knjižice in žiro račune

Za vse vloge nudi popolno varnost. Otvarja tekoče račune. Eskontuje menice. Daje kratkoročna posojila. Izvršuje vse ostale denarne posle.

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MedićZankl

tovarna olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

ZAHTEVAJTE PRI VAŠEM TRGOVCU „NAŠ ČAJ“!
Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Naprodaj pri:

KMETIJSKI DRUŽBI r. z. z o. z.
V LJUBLJANI

Izhaja 15. v mesecu. — Cena listu skupno s koledarjem Lir 24.— letno. — Posamezna številka Lir 2.—. Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Novi trg št. 3. — Za uredništvo odgovarja: Ing. Bogdan Ferlinc. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Ivan Pucelj. — Tisk Narodne tiskarne d. d. v Ljubljani. — Odgovoren Fran Jeran.